

Без розвитку малого і середнього підприємництва неможливо вирішення економічних проблем України, таких як запобігання трудовій міграції, формування високого рівня зайнятості населення, виробництво товарів і послуг з високим рівнем доданої вартості, зростання добробуту населення і споживчого попиту, ліквідація дефіциту Пенсійного фонду, збільшення надходжень до державного бюджету.

Державним органам влади на усіх рівнях необхідно сприяти розвитку малого і середнього бізнесу, що має знайти відображення в наступних заходах:

- негайно припинити усі інсинуації щодо скасування спрощеної системи оподаткування для підприємств малого і середнього бізнесу;
- прийняти і найшвидшими темпами упровадити антирейдерське законодавство, сприяти захисту прав власності на державному і місцевому рівнях;
- на державному рівні налагодити допомогу з забезпечення малих і середніх підприємств доступними фінансовими ресурсами. При цьому має бути налагоджене партнерство з приватними структурами (як іноземними, так і вітчизняними), а також з міжнародними організаціями;
- забезпечувати широкомасштабну технічну допомогу діючим підприємцям, і тим, що розпочинають власну справу;
- надати критерії визначення стартапів і звільняти від оподаткування такі підприємства терміном до 2 років.

Список літератури

1. Економічна статистика / Національні рахунки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/nac_r_2018.htm.
2. Закон України «Про розвиток і державну підтримку малого і середнього бізнесу». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 3, ст.23 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.
3. Про схвалення Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/250167535>.
4. Податковий Кодекс України (із змінами і доповненнями, внесеними Законами України) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/nk>.
5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 22.07.2018 №2415-VIII/ Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 2, ст. 25 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1774-19>.

УДК 336.1

Шевченко О. О.

к. е. н, доцент,
доцент кафедри економічної теорії,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»

КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ ТА СОЦІАЛЬНІ РИЗИКИ В ПРОЕКТІ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ НА 2019 РІК

Основою гармонійного та динамічного суспільного розвитку є ефективний, публічний та сталий механізм справедливого розподілу національного багатства та валового продукту. Одним з головних рушійних елементів такого механізму, інструментом формування поточних цілей державної соціально-економічної політики та визначення засобів їх досягнення є державний бюджет. Саме за допомогою важелів бюджетного планування набувають конкретних рис завдання у сфері доходних джерел ресурсної бази для суспільного перерозподілу, проявляються особливості податкового стимулювання чи стримування динаміки окремих економічних сфер, задаються пріоритети для концентрації фінансових ресурсів на вирішення суспільно важливих задач, визначаються рамки макроекономічної стабільності на плановий період.

Визначальною рисою бюджетного процесу останніх років в Україні є наявність значної сукупності обмежень для активної соціальної політики та низки ризиків розбалансування системи публічних фінансів. Значне боргове навантаження разом з необхідністю спрямування значних ресурсів на забезпечення потреб оборони та правопорядку в умовах продовження спровокованої РФ агресії та підтримуваного нею військового конфлікту на сході України виступають чинниками гальмування економічного та соціального розвитку. За матеріалами Рахункової Палати України понад 40 % доходів у 2019 році мають бути спрямовані на погашення державного боргу, що значно скорочує можливості для здійснення видатків соціально-економічного спрямування.

Проект державного бюджету на 2019 рік базується на макроекономічному прогнозі, який передбачає зростання реального ВВП на 3 відсотки, збільшення номінального ВВП до 3946,9 млрд. грн., індекс споживчих цін (грудень до грудня попереднього року) на рівні 107,4 відсотка, індекс цін виробників (грудень до грудня попереднього року) – 110,1 відсотка. Фонд оплати праці найманих працівників і грошового забезпечення військовослужбовців прогнозується на рівні 1142,7 млрд. грн. Зростання реальної заробітної плати прогнозується на 6,9 відсотка з досягненням її середньомісячного рівня у 10 129 гривень. Прибуток прибуткових підприємств прогнозується на рівні 882,1 млрд. гривень. Прогнозується також, що обсяг експорту товарів і послуг збільшиться на 8,3 відсотка та становитиме 63 млрд. дол. США, обсяг імпорту товарів та послуг – на 9,1 відсотка і складе 74,8 млрд. дол. США.

Однак розвиток економіки України в 2018 році та особливості виконання державного бюджету в поточному році (зокрема, обсяг невиконання плану надходжень загального фонду державного бюджету за підсумками трьох кварталів 2018 року складає 93,6 млрд. гривень) ставлять під сумнів обґрунтованість використання такого досить оптимістичного прогнозу для розрахунків базових бюджетних показників. Додатковими аргументами на користь більш стриманих прогнозних очікувань є також сукупність таких властивих українській економіці ризиків та невизначеностей, як, зокрема, хронічна дефіцитність внутрішнього енергобалансу та залежність від кон'юнктури на світових ринках енергоносіїв; обмеженість можливостей для рефінансування зовнішньої заборгованості та висока вартість запозичень; домінування інфляційних цілей в монетарній політиці НБУ над цілями курсової стабільності; значне посилення трудової міграції та ускладнення демографічної ситуації з відповідним навантаженням на фонди соціального страхування. Розгортання політичних виборчих компаній по обранню Президента України та нового складу Верховної Ради також доповнює сукупність суто економічних проблем ризиком передвиборчого популізму та фінансово незабезпечених законодавчих рішень.

Разом з тим, стан забезпечення соціальних гарантій в Україні не може не ставити в порядок денний економічної політики питання невідкладного пошуку шляхів подолання масової бідності, безробіття, значного соціального та регіонального розшарування. Нажаль, проект державного бюджету на 2019 рік не містить системні відповіді на виклики сьогодення. Більше того, значна обмеженість ресурсної бази змушує Уряд пропонувати фактичну політику стримування доходів переважної частини працюючого населення та пенсіонерів.

Це знаходить своє відображення в розрахункових показниках прожиткового мінімуму, які пропонуються в розмірах, менших за ті, які обраховуються згідно з чинною методикою. Показово, що запропонований прожитковий мінімум (1853 грн. на 1 січня та 1936 грн. на 1 грудня 2019 року) є більш ніж удвічі нижчим за рівень «абсолютної бідності» – фізіологічного мінімуму, необхідного для життя людини, інструментом для виміру якої виступає міжнародний критерій, запропонований ООН (5 дол. США відповідно до паритету купівельної спроможності (ПКС) на день для країн Центральної й Східної Європи та СНД).